

PROPOSTA D'ACRA PEL DESESCALAMENT EN ELS CENTRES DE DIA D'ATENCIÓ A LA GENT GRAN

ANTECEDENTS (INTRODUCCIÓ I CONTEXT)

Catalunya compta amb una xarxa de 911 centres de dia per a gent gran que engloben 19.135 places i uns 15.000 usuaris i milers de treballadors. Es tracta, per tant, d'un recurs important en el territori i d'una importància estratègica per la seva proximitat, accessibilitat i polivalència entre les persones grans amb dependència que poden i volen continuar vivint a casa seva.

Els centres de dia són importants perquè permeten a les persones usuàries seguir mantenint la seva autonomia i activitat cognitiva.

El tancament d'aquest recurs el passat 16 de març va deixar sense referent a 15.000 usuaris que han hagut d'assumir la gestió física i emocional d'uns usuaris extremadament vulnerables durant dos mesos de quarantena estricta.

Per altra banda, el tancament dels centres ha deixat a les entitats i les empreses titulars en una situació compromesa en què han hagut de realitzar ERTOS per poder garantir la viabilitat d'un servei que des de fa molts anys pateix un infrafinançament crònic. En el període 2010-2020, la tarifa pública s'ha incrementat en un 2,49% mentre que els costos derivats del servei han patit un augment molt superior.

Els centres de dia són un recurs de proximitat, arrelat als barris i als municipis d'aquest país. Afavoreixen la recuperació i el manteniment de l'autonomia personal i social, mantenint la persona en el seu entorn personal, social i familiar en les millors condicions, a més de proporcionar suport a les famílies en l'atenció a les persones grans dependents.

Persones usuàries, famílies, treballadores i treballadors, empreses i entitats necessiten, per aquest ordre, una desescalada en els centres de dia que permetin la seva obertura per no seguir interferint en la vida diària de tantes persones.

El procés de desescalada ha d'estar presidit en tot moment per les màximes mesures de seguretat i higiene que permetin garantir la salut i la dignitat de usuàries i usuaris, professionals dels centres i famílies.

Abans d'iniciar el desconfinament cal que la Generalitat de Catalunya assumeixi els següents aspectes que des del sector considerem fonamentals:

- Garantir un estoc d'EPIs suficients per protegir usuaris, professionals i visites al centre.
- Disposar de test PCRs suficients per garantir la circulació de persones (moviment d'usuaris, treballadors, famílies) sense contagis, de forma preferent entre els usuaris i els professionals, tant els que estan en actiu com aquells que puguin estar en aïllament per tal de requerir el seu retorn al lloc de treball en cas de prova amb resultat negatiu.

- Disposar d'equips experts de neteja i desinfecció i amb material suficient, així com garantir la desinfecció constant d'uns centres que han incrementat els costos derivats per aquest concepte, despesa que haurà de valorar-se per tal que l'administració n'assumeixi els seus costos.
- Impulsar una "formació COVID-19" de tipus transversal entre els professionals dels centres amb l'objectiu de preparar-se davant de possibles rebrots i que tinguin en compte aspectes tals com: atenció a les persones, neteja i desinfecció, utilització dels EPIs...
- Adaptar el procés de desconfinament a l'àmplia heterogeneïtat dels centres i també a la seva ubicació en el territori, tenint en compte la infraestructura del centre i la seva capacitat d'actuació en cas de rebrot, així com l'estat de les regions sanitàries.
- Garantir la separació durant l'època de la COVID-19, adaptant l'aforament a les característiques de les instal·lacions. Si això comporta no poder garantir l'equilibri econòmic amb poder obrir el centre de dia, les administracions competents hauran de subvencionar l'entitat.
- En una primera fase podrien anar als centres de dia les persones usuàries amb cuidador fràgil i les persones usuàries que pel seu grau de dependència no poden quedar-se soles a casa per motius laborals del nucli familiar.
- Compatibilitzar i fer sostenible l'Atenció Centrada en la Persona (ACP) amb la situació de la COVID-19.

1 – REOBERTURA DELS CENTRES SEGONS TIPOLOGIA

Els centres de dia poden ser de caràcter autònom o compartir equipament amb un centre residencial, ja sigui en un espai independent o no. És per això i amb l'objectiu de garantir la seguretat i la salut de persones usuàries, professionals i famílies que s'opta per la següent proposta:

Calendarització

Fase inicial

Obertura dels centres de dia autònoms i dels centres de dia no autònoms, amb espais i personal independents.

Fase intermèdia

Continuació de la fase inicial

Fase avançada

Obertura de la resta de centres de dia que no hagin obert en les dues fases anteriors, amb independència de la seva tipologia.

2 – RETORN DE LES PERSONES USUÀRIES I NOUS INGRESSOS

El retorn de les persones usuàries en els centres de dia s'ha de fer garantint la seva seguretat i salut, així com la dels professionals que hi treballen. Per altra banda, cal garantir la viabilitat dels centres a realitzar nous ingressos, així com el dret de les persones amb una dependència reconeguda a gaudir d'una prestació que tenen reconeguda per llei.

Calendarització

Atenent als criteris publicats per la OMS, cada fase tindrà un període mínim de dues setmanes.

Fase inicial

Dia 1, incorporació del 33% de la capacitat registral del centre. Atenent a criteris de necessitat social, gravetat, vulnerabilitat i grau i nivell de dependència. Més greus i amb major necessitat.

Fase intermèdia

Dia 15, incorporació del 66% de la capacitat registral del centre. Atenent a criteris de necessitat social, gravetat, vulnerabilitat i grau i nivell de dependència. Menys greus i amb menor necessitat.

Fase avançada

Dia 30, incorporació del 100% de la capacitat registral del centre. Atenent a criteris de necessitat social, gravetat, vulnerabilitat i grau i nivell de dependència. Lleus i amb menor necessitat.

Accions

Estat mínim de les persones usuàries per accedir en el centre (nous ingressos i retorns voluntaris)

- Disposar d'una prova PCR amb resultat negatiu prèvia a l'ingrés i no realitzada en un termini superior a les 48 h.
- Disposar d'un informe mèdic negatiu que determini que ha passat la malaltia.
- No manifestar símptomes compatibles amb la COVID-19.
- Declaració responsable del familiar de referència conforme la persona usuària ni cap membre del nucli familiar on resideix tenen la COVID-19 i/o presenten símptomes compatibles amb la malaltia.

3 – PROFESSIONALS

El col·lectiu de professionals que formen part dels centres de dia i que no estiguin en una baixa o en situació d'aïllament domiciliari han de poder reincorporar-se al seu lloc de treball respectant les normes de seguretat i de salut establertes per la normativa vigent, així com aquelles de tipus complementari que el centre pugui establir en aquest sentit.

Accions

- Les professionals i els professionals dels centres de dia hauran de complir amb les mesures de seguretat i higiene establertes per la normativa vigent.
- Les professionals i els professionals han d'accedir als EPIs i als PCRs per part de les administracions corresponents per tal de garantir la seva seguretat i la seva salut, així com la de les persones usuàries dels centres.
- Realització d'una formació COVID-19" transversal entre el col·lectiu de professionals dels centres per preparar-se davant de possibles rebrots.
- Les professionals i els professionals que s'incorporin en un centre hauran d'acreditar una mínima formació en l'ús i maneig dels equips de protecció individual.
- Les professionals i els professionals que tinguin símptomes compatibles amb la COVID-19 hauran de notificar-ho al centre per tal que es realitzi una prova PCR el més aviat possible.
- Utilització de guants, mascareta i bata per part dels professionals.
- Extremer les mesures de seguretat en aquells professionals externs al centre.
- La reobertura dels centres s'ha de fer amb normalitat, però en aquells casos aïllats en què no es puguin respectar la distància de seguretat i, per tant, l'aforament hagi de ser limitat, es prioritzarà el suport domiciliari com una opció real que beneficiï persones usuàries i permeti garantir la totalitat dels llocs de treball.
- Potenciar les videoconsultes amb metges especialistes per a visites rutinàries i no greus.

4 – FAMÍLIES I VISITES EXTERNES

Les famílies són la referència principal de les persones usuàries així com del conjunt de professionals dels centres de dia, i la seva implicació és fonamental per garantir el benestar de la gent gran. Atesa la situació d'excepcionalitat es planteja que no s'admetin visites mentre duri l'afectació i el risc derivats de la COVID-19, i que les persones que vulguin visitar el centre ho facin sempre fora de l'horari d'obertura del centre per tal de garantir la seguretat i la salut de tothom.

5 – ACTIVITATS DINS EL CENTRE

Promoure l'autonomia personal i les relacions amb les altres persones usuàries és important després de tantes setmanes de confinament, i és per això que es proposa la recuperació d'activitats individuals i de grups garantint les mesures de seguretat i de salut de totes les persones participants.

Calendarització

D'aplicació immediata, és a dir, durant la Fase inicial, en aquells centres que reobrin la seva activitat.

Accions

- Promoure les activitats individuals i/o en grups reduïts mantenint la distància de seguretat. El material de les activitats es rentarà després de cada activitat i sempre que sigui possible cada persona tindrà uns estris bàsics individuals per realitzar-les (llapissos, pilotes, estris per cosir...). El professional guia en les activitats portarà en tot moment els EPIS adequats, i les persones usuàries participants respectaran les mesures higièniques corresponents.
- Es suspendran les activitats grupals que no puguin garantir la separació de seguretat.
- En referència als àpats, es proposa la reducció de l'aforament en l'espai habilitat a tal efecte en un 50%.

6 – TRANSPORT

El transport adaptat és una de les fortaleeses del servei que ofereixen els centres de dia. Atesa la situació d'excepcionalitat en què la distància de seguretat és fonamental per tal de garantir totes les mesures de seguretat es fa imprescindible adaptar el transport a la nova realitat sorgida de la COVID-19.

Calendarització

Fase inicial - immediat

El transport anirà a càrrec de les mateixes famílies, quedant el centre de dia deslliurat d'oferir aquest servei, excepte en els casos d'usuaris que requereixin d'una cadira de rodes per desplaçar-se.

Fase intermèdia – 15 dies després inici fase inicial

El proveïment del transport anirà a càrrec del centre de dia, que haurà de garantir la distància de seguretat adient dins els vehicles, així com les mesures higièniques i de salut establertes segons la normativa.

Accions

- Per tal de mantenir una distància de seguretat apropiada entre les persones usuàries a l'interior del vehicle, només es traslladaran un màxim de 4 persones usuàries més el conductor i la auxiliar de ruta en els vehicles de 3.500 kg, és a dir, en els vehicles autoritzats per transportar 9 passatgers incloent el conductor i l'auxiliar de ruta que normalment s'utilitzen en els centres de dia. Com a mínim s'ha d'establir una distància mínima d'un seient buit entre persones usuàries.
- L'impacte econòmic que suposa haver de realitzar rutes amb 4 persones i no de 8 persones ha de ser subvencionat per les administracions competents. En el cas contrari, s'anul·larà el servei de transport.

7 – ACTIVITATS FORA DEL CENTRE I RELACIONS AMB LA COMUNITAT

El vincle dels centres de dia amb la comunitat que els envolta és molt elevat i és per això que caldrà anar recuperant els espais de forma progressiva. Mantenir les mesures de seguretat serà tan important com entendre que la sortida a l'espai públic és un dret fonamental que comporta una gran responsabilitat al tractar-se d'un col·lectiu molt vulnerable al virus.

Calendarització

Aplicació a la Fase avançada.

Accions

- Sortides individuals i de grup en el radi d'1 km amb l'acompanyament de membres dels equips del centre i seguint les mesures de seguretat i salut establertes.
- Reprendre l'activitat exterior al centre per part dels usuaris i les usuàries, amb activitats diverses, així com el servei de voluntariat.
- El servei de voluntariat i les persones en pràctiques hauran de sotmetre's a prova PCR que determini el negatiu per tal de poder col·laborar amb el centre, i complir amb les mesures de seguretat i higiene del centre, que inclourà la provisió d'EPIs.

8 – EMPRESAS PROVEÏDORES

S'han de mantenir les relacions amb les empreses proveïdores que garanteixen el correcte subministrament des de les noves mesures de seguretat i higiene establertes per l'administració.

Accions

- Establir els mecanismes que garanteixin el manteniment de la logística imprescindible del centre, així com aquells serveis externs necessaris en l'equipament.
- Els professionals i les professionals externs que hagin d'accedir al centre hauran de complir amb les mesures de seguretat i higiene establertes en relació amb la COVID-19.

Nota final

Aquesta és la primera versió d'un document elaborat per ACRA i que pot anar-se modificant al llarg dels propers dies amb noves aportacions de consens sorgides del si de l'associació.

Barcelona, 11 de maig de 2020